

Δωρεά ωαρίων (Μύθοι και πραγματικότητα)

Η δωρεά ωαρίων είναι ένας τρόπος τεκνοποίησης και λύσης του προβλήματος της υπογονιμότητας που επιλέγεται όλο και περισσότερο ιδιαίτερα από τα ζευγάρια που προσπαθούν να ξεκινήσουν μια οικογένεια σε προχωρημένη ηλικία ή από εκείνα που δεν έχαν την δυνατότητα να έχουν μια επιτυχημένη εγκυμοσύνη νωρίτερα.

Aρχικά να αναφέρουμε ότι υπάρχουν διαφορές ανάμεσα στη δωρεά ωαρίων και στη δωρεά σπέρματος. Είναι ευκολότερη για έναν άνδρα να δώσει σπέρμα ενώ αντίθετα μια γυναίκα για να δώσει ωάρια πρέπει να υποβληθεί σε μια διαδικασία ωθητικής διέγερσης και ανάκτησης ωαρίων που απαιτεί συγκεκριμένο χρόνο. Οι απόψεις σχετικά με τη δωρεά ωαρίων είναι επίσης διαφορετικές. Από ότι φαίνεται είναι πιο εύκολο για ένα ζευγάρι να δεχθεί δωρητή σπέρματος παρά δωρήτρια ωαρίων. Όμως και στις δύο περιπτώσεις αυτού που συμβαίνει είναι η δωρεά γενετικού υλικού. Το παιδί διπλαδή που θα προκύψει από τη διαδικασία θα έχει το γενετικό υλικό του ενός γονέα. Θα έχει όμως κυιοφορθεί και γεννηθεί από τη φυσική και όχι τη γενετική μπτέρα. Μειώνει αυτό την αξία της μπτρότητας. Η απάντηση είναι όχι.

Σε μια πρόσφατη έρευνα στις ΗΠΑ τα ζευγάρια που χρειάζονται ένα ωάριο για να τεκνοποίησουν προτίμους να λάθουν αυτά της αδερφής της λήπτριας (86% οι γυναίκες και 66% οι σύντροφοι τους). Για τη σύγκριση, σε ένα παρόμοιο αριθμό ζευγαρίων που χρειάστηκαν δύο σπέρματα και ήταν πρόθυμα να χρησιμοποιήσουν το σπέρμα του αδελφού τα ποσοστά ήταν 9% για τις γυναίκες και 14% για τους άνδρες. Υποστηρίχθηκε ότι αυτή η διαφορά βασίζεται στις διαφορετικές αντιλήψεις για τη θηλυκή και αρσενική στειρότητα.

Οι λήπτρες

Οι γυναίκες που δεν είναι σε θέση να παράγουν τα δικά τους ωάρια, έχουν κακή ποιότητα ωαρίων, προχωρημένη πλικά ή φέρουν μια ορμοκή ή γενετική διαταραχή, έχουν τη δυνατότητα να επιλέξουν το πρόγραμμα δωρεάς ωαρίων (ωακυτάρων). Για να θεωρηθεί μια γυναίκα κατάλληλη για λήπτρια ωαρίων πρέπει να έχει φυσιολογική μορφολογία και λειτουργικότητα και να πληρούνται οι προϋποθέσεις του νόμου που αφορούν τις τεχνικές υποθοιβούμενης αναπαραγωγής.

Οι γυναίκες που δρίσκονται στη προχωρημένη αναπαραγωγική πλικά (συνήθως άνω των 44 ετών) και αυτές με πρώρη εμπνόποιηση είναι σιν θηλυκές λήπτρες ωακυτάρων. Έτσι είναι σε θέση να υπερκινήσουν το εμπόδιο πλικάς και συνάντησην υψηλά ποσοστά επιτυχίας επειδή τα ωακύταρα που πάρουν είναι από νέες, υγειες δότριες.

Πώς γίνεται η επιλογή της λήπτριας

Στην αρχική συνάντηση με τους ιατρούς της μονάδας εξωσωματικής γονιμοποίησης θα συζητηθούν με το ζευγάρι όλες οι πλευρές του προγράμματος δωρεάς ωαρίων για να καθορίσουν εάν η γυναίκα είναι κατάλληλη υποψήφια.

Η απόφαση τεκνοποίησης μέσω της χρήσης έξινων ωαρίων είναι συνήθως δύσκολη για ένα ζευγάρι. Είναι σημαντικό να συζητηθούν όλα τα ζητήματα που αφορούν τη μη-γενετική σέσσον της πτερέα-πτεριδού, το ιστορικό του προβλήματος γονιμότητας, την επιλογή της τεκνοποίησης σε πρωχωρημένη πλικά και τις θετικές και αρνητικές πτυχές της κοινοποίησης της κατάστασης στον πιθανό απόγονο. Επομένως ο ιατρός μπορεί να παραπέμψει τους μελλοντικούς γονείς σε έναν ψυχολόγο για παροχή συμβουλών και συναισθηματική υποστήριξη.

Η λήπτρια και ο αύγυνός της πρέπει να κάνουν εξετάσεις αίματος για να εξεταστεί η πιθανή ύπαρξη ασθενεών και καταστάσεων που μπορούν να επηρεάσουν την εγκυμοσύνη όπως ο ίδιος ανθρώπινης ανοσολογικής ανεπάρκειας (HIV), η πιπατίτιδα B & C, η ομάδα αίματος ρέζους, κ.α.. Ο αύγυνος πρέπει επίσης να δώσει ένα δείγμα σπέρματος πριν από τον κύκλο εξωσωματικής γονιμοποίησης.

Οι δότριες

Υπάρχουν 4 τύποι δότριων σύμφωνα με το νόμο της χώρας.
Α. Περιστασιακές δότριες που είναι πρόθυμες να δώσουν τα ωάριά τους για αλτρουιστικούς λόγους.
Β. Γυναίκες που υποβάλλουν σε θεραπεία IVF και που συμφωνούν να δώσουν κάποια ωάρια (egg sharing).
Γ. Συγγενείς δότριες.
Δ. Επαγγελματίες δότριες.
Αυτές χωρίζονται σε άλλες δύο κατηγορίες: τις ανώνυμες και τις γνωστές.

Γνωστή δότρια: Οι γνωστές δότριες συσχετίζονται συχνά με τη λήπτρια, αφού συνήθως τα άτομα αυτά προέρχονται από το γνωστό και οικογενειακό περιβάλλον της, όπως η αδερφή, η εζανόελφη ή κάποια στενή φίλη του ζευγαριού. Αυτή είναι ευκολότερη να δεχτεί να δώσει ωάρια και πιθανότερο να έχει φυσικές ομοιότητες με τη λήπτρια. Παρ' όλα αυτά μπορεί να δεχτεί ακούσια πίεση να γίνει δότρια και θα μπορούσε να της δημιουργηθεί ψυχολογικό πρόβλημα εάν βλέπει το παιδί σε καθημερινή βάση. Στην περίπτωση της γνωστής δότριας, προτείνεται τα άτομα που εμπλέκονται να υπογράφουν μια νομική σύμβαση-συμφωνητικό- περιγράφοντας τις λεπτομέρειες της δωρεάς ωαρίων.

Ανώνυμη δότρια: Δίνει τα ωάρια αλτρουιστικά ή για την πληρωμή. Δεν έχει καμία σχέση με το ζευγάρι και το παιδί και επομένως το ψυχολογικό πρόβλημα είναι σαφώς μικρότερο. Ο αριθμός όμως των γυναικών αυτών είναι πολύ μικρός. Οι ανώνυμες δότριες δεν επιτρέπεται να γνωρίσουν και να συναντήσουν τη λήπτρια και δεν μπορούν να γνωρίζουν εάν προέκυπτε τελικά μια εγκυμοσύνη από τα ωάριά τους. Η δότρια και η λήπτρια πρέπει να ακολουθήσουν μια παράλληλη διαδικασία θεραπείας στο κέντρο εξωσωματικής γονιμοποίησης, αλλά να μην γνωρίζονται.

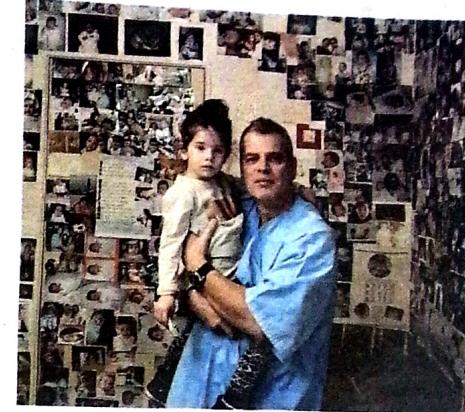
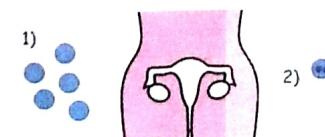
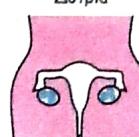
Μοίρασμα ωαρίων (Egg sharing): Πρόκειται για μια σημαντική πρόσδοτο στο πρόβλημα της εύρεσης ωαρίων. Μια αλλαγή στην πολιτική της HFEA (Αρχή για την Ανθρώπινη Αναπαραγωγή και την Εμβρυολογία της Αγγλίας) κατέστησε δημοφιλή στο Ηνωμένο Βασίλειο την δυνατότητα ένα ζευγάρι να μπορεί να πληρώσει εξ ολοκλήρου ή εν μέρει τη θεραπεία υπογονιμότητας ενός άλλου ζεύγους και σε αντάλλαγμα να πάρει μερικά από τα ωάρια της γυναίκας. Αυτό πλέον γίνεται νόμιμα και στην Ελλάδα.

Η αλλαγή της πολιτικής οφείλεται στον περιορισμένο αριθμό των δοτριών ωαρίων, στις περιορισμένες χρηματοδοτούμενες μονάδες IVF του ΕΣΥ και στην αποφυγή πιθανών κίνδυνων υγείας για τις υγειες δότριες.

Οι γυναίκες που είναι πρόθυμες να δώσουν τα ωάριά τους δεν εκτίθενται στις πρόσθετες ορμόνες και τους κινδύνους που μια δότρια ωαρίων μπορεί να αντιμετωπίσει.

Βέβαια μια γυναίκα που εξετάζει τη δυνατότητα να δωρίσει μερικά ωάρια από τον κύκλο εξωσωματικής γονιμοποίησής της πρέπει να σκεφτεί τις επιπτώσεις και να γνωρίζει την πιθανότητα του να μην μείνει ν ίδια έγκυος, αλλά να μπορέσει να καταφέρει τελικά να παραληπτρία των ωαρίων της.

Δότρια

Νίκος Πετρογιάννης
IVF Specialist - «Μπτέρα»

Giles Palmer

Κλινικός Εμβρυολόγος και διευθυντής του IVF lab Υποβοτούμενης Αναπαραγωγής «Μπτέρα»

Ελληνική νομοθεσία και θετικά

Σύμφωνα με το νόμο 3089 Φεβρουαρίου 1660 η ταυτότητα του τρίτου (συγγενούς) από μου έχει δωρίσει τους γαμέτες του (ωακύταρα ή σπέρμα) ή το προ-έμβριο δεν καθιστάται γνωστή στο συμβαλλόντενο μέρος το οποίο επιθυμεί να γίνει γονέας. Οι ιατρικές πληροφορίες που αφορούν το πρόσωπο του δότη είναι επαρκείς για παρακαμένες χωρίς να αποδεικνύουν την ταυτότητά του/ης. Η πρόσθιση στην αρχεία πεπεριέπει μόνο μελλοντικά στο παιδί για λόγους που αφορούν την υγεία του. Ο δότης δότρια γιατρών είναι ο προ-έμβριος δεν γνωρίζει πια την ταυτότητα του παιδιού και των γονέων του. Αυτά θέβωνται υπό την περίπτωση ότι ο προ-έμβριος δεν είναι γνωστή ή συγγενής του ζευγαριού.

Στην ηθική δεν υπάρχει σωστό ή λάθος μαύρο ή άσπρο, μόνο διάφορες απόψεις. Αυτές οι απόψεις μπορούν να ποικίλουν από χώρα σε χώρα και από πολιτισμό σε πολιτισμό. Η μητρότητα σε προχωρημένη ηλικία και η εγκυμοσύνη είναι αμφιελέγομενο θέμα. Είναι λάθος μία γυναίκα σε πολύ προχωρημένη ηλικία να αποκτήσει παιδί εάν αυτό πρόκειται να οργανώψει σε μικρή ηλικία? Εντούποι οι γυναίκες άνω των 40 μηρούπορον να αφερώσουν περισσότερο χρόνο στο παιδί τους, έχουν μόνον εργαστικό περιβάλλον και είναι οικονομικά σταθερότερες από νεότερες γυναίκες.

Ποιος έχει λοιπόν το δικαίωμα να αρνηθεί σε κάποιον το δικαίωμα να αποκτήσει παιδί;

Ο νέος νόμος για την εφαρμογή των μεθόδων Ιατρικών Υποβοτούμενης Αναπαραγωγής (2005) λύνει οριστικά το ζήτημα και σταφέρει ως πλήκτια φυσικής ικανότητας αναπαραγωγής το πεντηκόσιο έτος. Επίσης η δότρια πρέπει να μην έχει συμπληρώσει το τριακοστό πέμπτο έτος της πλικάς της.

Η διαδικασία

Η δωρεά ωαρίων ανοίγει λοιπού νέους ορίζοντες στις γυναίκες που έχουν πρόβλημα τεκνοποίησης. Το ίδιο συνέβη πριν αρκετά χρόνια με τους δωρέπτες σπέρματος. Η διαδικασία είναι πιο χρονοβόρα και δαπανηρή και ίσως εμπειρέκει πιο περιπλοκά ηθικά διλήμματα, αλλά το αποτέλεσμα δεν πάινει να είναι ένα παιδί που θα αγαπηθεί από τους γονείς του όπως όλα τα άλλα.

Περισσότερες πληροφορίες από την ΑΠΟΦΑΣΗ οικ. 45/2008 - ΦΕΚ 1287/Β' 2.7.2008 Οδηγία για τη δωρεά ωαρίων.

Αποδέκτρια

κατάφαξη για μελλοντική εμβρυομεταφορά